

USKLAĐENOST ZAKONODAVSTVA
REPUBLIKE SRBIJE O NASILJU I
UZNEMIRAVANJU U SVETU RADA SA
KONVENCIJOM MOR-A 190

PROF. DR BOJAN URDAREVIĆ

ŠTA PREDSTAVLJA NASILJE I UZNEMIRAVANJE PREMA KONVENCIJI I 90? (ČL. I)

- NASILJE I UZNEMIRAVANJE U SVETU RADA PREDSTAVLJA NIZ NEPRIHVATLJIVIH OBLIKA PONAŠANJA I PRAKSI, ILI PRETNJE, BEZ OBZIRA DA LI SE RADI O POJEDINAČNOM ILI PONOVLJENOM DOGAĐAJU, KOJI IMAJU ZA CILJ, REZULTIRAJU, ILI ĆE VEROVATNO REZULTIRATI FIZIČKOM, PSIHOLOŠKOM, SEKSUALNOM ILI EKONOMSKOM POVREDOM, TE **OBUHVATA I RODNO ZASNOVANO NASILJE I UZNEMIRAVANJE.**

IZAZOVI U VEZI SA ČL. I KONVENCIJE

DISKRIMINACIJA	ZAKON O RADU	ZAKON O ZABRANI DISKRIMINACIJE (2021)	ZAKON O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI (2021)
UZNEMIRAVANJE	ZAKON O RADU	ZAKON O ZABRANI DISKRIMINACIJE	ZAKON O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI
SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE	ZAKON O RADU	ZAKON O SPREČAVANJU ZLOSTAVLJANJA NA RADU	ZAKON O RADNOJ RAVNOPRAVNOSTI
ZLOSTAVLJANJE	ZAKON O SPREČAVANJU ZLOSTAVLJANJA NA RADU		
NASILJE?????	ZAKON O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI		

PRAVNI OKVIR

DISKRIMINACIJA	UZNEMIRAVANJE	SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE
<p>ZABRANJENA JE NEPOSREDNA ILI POSREDNA DISKRIMINACIJA LICA KOJA TRAŽE ZAPOSLENJE KAO I ZAPOSLENIH S OBZIROM NA NEKO OD LIČNIH SVOJSTAVA</p>	<p>UZEMIRAVANJE JE SVAKO NEŽELJENO PONAŠANJE UZROKOVANO NEKIM OD OSNOVA DISKRIMINACIJE KOJE IMA ZA CILJ ILI PREDSTAVLJA POVREDU DOSTOJANSTVA LICA KOJE TRAŽI ZAPOSLENJE, KAO I ZAPOSLENOG, A KOJE IZAZIVA STRAH ILI STVARA NEPRIJATELJSKO, PONIŽAVAJUĆE ILI UVREDLJIVO OKRUŽENJE</p>	<p>SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE JE SVAKO VERBALNO, NEVERBALNO ILI FIZIČKO PONAŠANJE KOJE IMA ZA CILJ ILI PREDSTAVLJA POVREDU DOSTOJANSTVA LICA KOJE TRAŽI ZAPOSLENJE KAO I ZAPOSLENOG U SFERI POLNOG ŽIVOTA, A KOJE IZAZIVA STRAH ILI STVARA NEPRIJATELJSKO, PONIŽAVAJUĆE ILI UVREDLJIVO OKRUŽENJE</p>
<p>ZLOSTAVLJANJE NA RADU JESTE SVAKO AKTIVNO ILI PASIVNO PONAŠANJE PREMA ZAPOSLENOM ILI GRUPI ZAPOSLENIH KOD POSLODAVCA KOJE SE PONAVLJA, A KOJE IMA ZA CILJ ILI PREDSTAVLJA POVREDU DOSTOJANSTVA, UGLEDA...ILI STVARA NEPRIJATELJSKO I UVREDLJIVO OKRUŽENJE, POGORŠAVA USLOVE RADA ILI DOVODI DO TOGA DA SE ZAPOSLENI IZOLUJE ILI NA SOPSTVENU INICIJATIVU RASKINE RADNI ODNOS ILI NEKI DRUGI UGOVOR.</p>		

POJAM RODNO-ZASNOVANOG NASILJA I UZNEMIRAVANJA (ČL. 1 A I ČL. 7)

- RODNO ZASNOVANO NASILJE ILI UZNEMIRAVANJE JE ONO KOJE JE USMERENO PROTIV OSOBA NA OSNOVU NJIHOVOG POLA ILI RODA, ILI KOJE NEPROPORCIONALNO NEGATIVNO UTIČE NA OSOBE ZBOG NJIHOVOG POLA ILI RODA, TE UKLJUČUJE I SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE.
- ZAKON O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI – ČL. 6 ST. 1 TAČ. 10 „rodno zasnovano nasilje je svaki oblik fizičkog, seksualnog, psihičkog, ekonomskog i socijalnog nasilja koje se vrši prema licu ili grupama lica zbog pripadnosti određenom polu ili rodu, kao i pretnje takvim delima, bez obzira na to da li se dešavaju u javnom ili privatnom životu, kao i svaki oblik nasilja koji u većoj meri pogađa lica koja pripadaju određenom polu“

KOMENTARI

- PREDLOG UPS – POSEBNO DEFINISATI NASILJE, A POSEBNO UZNEMIRAVANJE NA RADU
 - TERMIN „NASILJE“ U SVETU RADA PODRAZUMEVA DELO VRŠENJA NEPOSREDNE ILI POSREDNE SILE KOJA IMA ZA CILJ, REZULTIRA ILI POSTOJI VEROVATNOĆA NASTANKA FIZIČKE, PSIHIČKE ILI SEKSUALNE PATNJE ILI EKONOMSKE ŠTETE I UKLJUČUE RODNO ZASNOVANO NASILJE;
 - TERMIN „UZNEMIRAVANJE“ U SVETU RADA PODRAZUMEVA BILO KOJI OBLIK NEŽELJENOG ILI NEPRIHVATLJIVOG PONAŠANJA, PRAKSI ILI PRETNJI KOJE IMA ZA CILJ, REZULTIRA ILI POSTOJI VEROVATNOĆA DA ĆE STVORITI ZASTRAŠUJUĆE, PONIŽAVAJUĆE ILI UVREDLJIVO OKRUŽENJE I UKLJUČUJE RODNO ZASNOVANO UZNEMIRAVANJE.

PREPORUKE

POVEZATI ZAKON O RADU SA ZAKONOM O SPREČAVANJU ZLOSTAVLJANJA NA RADU

NASILJE I UZNEMIRAVANJE	ZLOSTAVLJANJE
RADNJA IZVRŠENJA JEDNA IZOLOVANA RADNJA	RADNJA IZVRŠENJA JE RADNJA KOJA SE PONAVLJA
LEGITIMNO OSTVARIVANJE PRAVA POSLODAVCA NA UPRAVLJANJE PROCESOM RADA, NE PREDSTAVLJA RADNJU IZVRŠENJA NASILJA I UZNEMIRAVANJA SAMU PO SEBI, OSIM AKO NE BUDU IDENTIFIKOVANI DRUGI ELEMENTI DEFINICIJE NASILJA I UZNEMIRAVANJA.	ČI. 13 St. I PRAVILNIKA O PRAVILIMA PONAŠANJA POSLODAVCA I ZAPOSLENIH U VEZI SA PREVENCIJOM I ZAŠTITOM OD ZLOSTAVLJANJA NA RADU PREDVIĐA DA SE „POJEDINAČNI AKTI POSLODAVCA KOJIMA JE REŠAVANO O PRAVIMA, OBAVEZAMA I ODGOVORNOSTIMA IZ RADNOG ODNOSA NE SMATRAJU ZLOSTAVLJANJEM“.

KOGA ŠTITI KONVENCIJA 190? (ČL.2)

- KONVENCIJA ŠTITI SVE OSOBE U SVETU RADA UKLJUČUJUĆI:
 - ZAPOSLENE;
 - RADNO ANGAŽOVANE, BEZ OBZIRA NA NJIHOV UGOVRNI STATUS;
 - LICA NA OBUCI, PRIPRAVNIKE I POČETNIKE;
 - RADNIKE KOJIMA JE OTKAZAN RADNI ODNOS;
 - VOLONTERE;
 - TRAŽIOCE ZAPOSLENJA;
 - POJEDNICE KOJI IMAJU OVLAŠĆENJA, DUŽNOSTI ILI ODGOVORNOSTI POSLDOAVCA;
 - USTUPLJENI ZAPOSLENI (LICA KOJA RADE PREKO AGENCIJA ZA PRIVREMENI ILI POVREMENI RAD);
 - RADNIKE U SVIM SEKTORIMA (JAVNI I PRIVATNI);
 - RADNIKE U NEFORMALNOJ EKONOMIJI.

KOGA ŠTITE ODREDBE ZAKONA O SPREČAVANJU ZLOSTAVLJANJA NA RADU?

- ODREDBE ZAKONA O SPREČAVANJU ZLOSTAVLJANJA NA RADU ODNOSE SE NA:
 - POSLODAVCE
 - ZAPOSLENE U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE RAD, ODNOSNO DRŽAVNE SLUŽBENIKE I NAMEŠTENIKE
 - LICA ANGAŽOVANAVAN RADNOG ODNOSA
 - LICA NA DOPUNSKOM RADU
 - VOLONTERE
 - SVAKO DRUGO LICE KOJE PO BILO KOM OSNOVU UČESTVUJE NA RADU KOD POSLODAVCA

PREPORUKE

DA SE ZAKON O SRPEČAVANJU ZLOSTAVLJANJA NA RADU IZMENI I NAZOVE ZAKON O SPREČAVANJU ZLOSTAVLJANJA, NASILJA I UZNEMIRAVANJA NA RADU, A DA SE ANTI-DISKRIMINATORNE ODREDBE „IŠČISTE“ IZ ZAKONA O RADU I PREPUSTE ZAKONU O ZABRANI DISKRIMINACIJE I OSTALIM ANTI-DISKRIMINATORNIM PROPISIMA.

NEOPHODNO JE U ZAKON O RADU, KAO OSNOVNOM ZAKONU IZ OBLASTI RADA I RADNIH ODNOSA, SAMO IZDEFINISATI OSNOVNE POJMOVE (NASILJA I UZNEMIRAVANJA, ZLOSTAVLJANJA..) A ONDA UPUTITI NA REGULISANJE POSEBNIM ZAKONOM. NA PRIMER: „POSTUPAK I MERE ZAŠTITE OD ZLOSTAVLJANJA, NASILJA I UZNEMIRAVANJA NA RADU UREĐUJU SE POSEBNIM ZAKONOM“.

GDE SE PRIMENJUJE KONVENCIJA? (ČL. 3)

- KONVENCIJA SE PRIMENJUJE NA NASILJE I UZNEMIRAVANJE U SVETU RADA U TOKU RADA, U VEZI SA RADOM ILI KOJE PROISTIČE IZ NJEGA
 - NA RADNOM MESTU
 - NA MESTIMA GDE RADNIKA PLAĆAJU, GDE IDE NA PAUZU, ILI U SANITANIM PROSTORIJAMA
 - TOKOM ODLASKA NA TEREN, SLUŽBENOG PUTA, OBUKE
 - **PUTEM POSLOVNE KOMUNIKACIJE UKLJUČUJUĆI I IKT**
 - U SMEŠTAJU
 - PRILIKOM DOLASKA I POVRATKA SA POSLA

PREPORUKE

ZAKON O SPREČAVANJU ZLOSTAVLJANJA NA RADU ZABRANJUJE BILO KOJI VID ZLOSTAVLJANJA NA RADU I U VEZI SA RADOM, KAO I ZLOUPOTREBU PRAVA NA ZLOSTAVLJANJE

NEOPHODNO JE PREPOZNATI POSLOVNU KOMUNIKACIJU UKLJUČUJUĆI I IKT KAO POSEBAN OBLIK NASILJA I UZNEMIRAVANJA NA RADU

NASILJE I UZNEMIRAVANJE OD STRANE TREĆIH LICA (ČL. 4)

- NEOPHODNO JE USVOJITI INKLUZIVNI, INTEGRISANI RODNO ODGOVORNI PRISTUP ZA PREVENCIJU I ELIMINACIJU NASILJA I UZNEMIRAVANJA U SVETU RADA KOJI BI TREBALO DA UZME U OBZIR OBLIKE NASILJA I UZNEMIRAVANJA U KOJIMA UČESTVUJU **TREĆE STRANE** I KOJI UKLJUČUJE:
 - ZABRANU NASILJA I UZNEMIRAVANJA U TEKSTU ZAKONA
 - UVOĐENJA TEMA NASILJA I UZNEMIRAVANJA U RELEVANTNE POLITIKE
 - USVAJANJE SVEOBUHVAATNE STRATEGIJE U CILJU SPROVOĐENJA MERA ZA SPREČAVANJE I BORBU PROTIV NASILJA I UZNEMIRAVANJA
 - USPOSTAVLJANJE ILI OJAČAVANJE MEHANIZAMA ZA PRAĆENJE I SPROVOĐENJE
 - OSIGURAVANJE PRISTUPA PRAVNIM LEKOVIMA I PODRŠCI ZA ŽRTVE
 - USPOSTAVLJANJE KAZNENIH MERA
 - RAZVIJANJE ALATKI, SMERNICA, EDUKACIJA I OBUKA I PODIZANJE NIVOVA SVESTI
 - IDENTIFIKOVANJE DELOTVORNIH SREDSTAVA ZA INSPEKCIJU I ISTRAGU U SLUČAJEVIMA NASILJA I UZNEMIRAVANJA

POJAM „TREĆE STRANE“

- PREMA KONVENCIJI I PRATEĆOJ PREPORUCI 206 POSLODAVCI SU OBAVEZNI DA URADE PROCENU RIZIKA NA RADNOM MESTU SA NAROČITOM PAŽNJOM NA OPASNOSTI I RIZIKE KOJI UKLJUČUJU TREĆE STRANE KAO ŠTO SU:
 - KUPCI
 - KORISNICI USLUGA
 - PRUŽAOCI USLUGA
 - KORISNICI
 - PACIJENTI
 - GRAĐANI

PREPORUKE

NASILJE I UZNEMIRAVANJE TREBA DA SE PROTEGNE NA SLUČAJEVE U KOJIMA IZVRŠILAC NIJE ČLAN ODREĐENE RADNE SREDINE, VEĆ LICE KOJE JE U NJOJ PRISUTNO PO BILO KOM DRUGOM OSNOVU.

NEOPHODNO JE USVOJITI SVEOBUHVAATNU NACIONALNU STRATEGIJU O SPREČAVANJU NASILJA I UZNEMIRAVANJA NA RADU

NASTAVITI SA PRIMERIMA DOBRIH PRAKSI PO UZORU NA KLINIČKI CENTAR SRBIJE

POŽELJNO JE VRŠITI KONTINUIRANU OBUKU DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I INSPEKTORA RADA U OVOJ OBLASTI

RAZMISLITI O KRIVIČNOJ ODGOVORNOSTI IZVRŠIOCA I UTVRDITI PREKRŠAJNU ODGOVORNOST

NASILJE I UZNEMIRAVANJE NA RADU RANJIVIH GRUPA (ČL. 6)

- ZAKONI, PROPISI I POLITIKE TREBA DA OBEZBEĐUJU PRAVO NA RAVNOPRAVNOST I IZOSTANAK DISKRIMINACIJE U POGLEDU ZAPOŠLJAVANJA I ZANIMANJA, ŠTO UKLJUČUJE RADNICE, KAO I RADNIKE I DRUGA LICA KOJA PRIPADAJU JEDNOJ ILI VIŠE RANJIVIH GRUPA KOJE SU DISPROPORCIONALNO POGOĐENE NASILJEM I UZNEMIRAVANJEM U SVETU RADA.

PREPORUKA

POŽELJNO JE PRISTUPITI OZBILJNIJOJ STATISTICI KOJA SE ODNOSI NA IDENTIFIKACIJU ONIH OSETLJIVIH GRUPA RADNIKA KOD KOJIH JE POSEBNO IZRAŽENO NASILJE I UZNEMIRAVANJE NA RADU.

ZAŠTITA RADNIKA U NEFORMALNOJ EKONOMIJI OD NASILJA I UZNEMIRAVANJA NA RADU (ČL. 8)

- NEOPHODNO JE:
 - PREPOZNATI ULOGU DRŽAVNIH ORGANA U SLUČAJU RADNIKA U SIVOJ EKONOMIJI
 - IDENTIFIKOVATI, U KONSULTACIJAMA SA RELEVANTNIM ORGANIZACIJAMA POSLODAVACA I RADNIKA I NA DRUGE NAČINE, SEKTORE ILI ZANIMANJA I OBLIKE RADNOG ANGAŽOVANJA U KOJIMA SU RADNICI I DRUGA LICA IZLOŽENI NASILJU I UZNEMIRAVANJU
 - PREDUZETI MERE ZA ZAŠTITU OVAKVIH LICA

PREPORUKA

POŽELJNO JE PREDUZETI DODATNE ADEKVATNE MERE ZAŠTITE RADNIKA U SIVOJ EKONOMIJI OD ZLOSTAVLJANJA I UZNEMIRAVANJA, ŠTO PODRAZUMEVA INTENZIVNIJE NAPORE DA SE DOĐE DO STATISTIČKIH PODATAKA O UČESTALOSTI OVAKVIH POJAVA.

OBAVEZE POSLODAVCA PREMA KONVENCIJI (ČL. 9)

- POSLODAVCI TREBA DA PREDUZMU POTREBNE KORAKE DA SPREČE NASILJE I UZNEMIRAVANJE U SVETU RADA, UKLJUČUJUĆI RODNO ZASNOVANO NASILJE I UZNEMIRAVANJE, A NAROČITO DA U RAZUMNOJ MERI:
 - USVOJE I SPROVEDU, U KONSULTACIJAMA SA RADNICIMA I NJIHOVIM PREDSTAVNICIMA, INTERNU POLITIKU O SPREČAVANJU NASILJA I UZNEMIRAVANJA NA RADU
 - UZMU U OBZIR NASILJE I UZNEMIRAVANJE I PSIHOSOCIJALNE RIZIKE POVEZANE SA NJIMA PRILIKOM UPRAVLJANJA BEZBEDNOŠĆU I ZDRAVLJEM NA RADU
 - IDENTIFIKUJU OPASNOSTI I PROCENE RIZIKE OD NASILJA I UZNEMIRAVANJA UZ UČEŠĆE RADNIKA I NJIHOVIH PREDSTAVNIKA
 - PRUŽE RADNICIMA I DRUGIM RELEVANTNIM LICIMA INFORMACIJE I OBUKU, O IDENTIFIKOVANIM OPASNOSTIMA I RIZICIMA OD NASILJA I UZNEMIRAVANJA I POVEZANIM MERAMA PREVENCIJE I ZAŠTITE

ZAKON O SPREČAVANJU ZLOSTAVLJANJA NA RADU

- „POSLODAVAC JE DUŽAN DA ZAPOSLENOG, PRE STUPANJA NA RAD, PISANIM PUTEM OBAVESTI O ZABRANI VRŠENJA ZLOSTAVLJANJA I PRAVIMA, OBAVEZAMA I ODGOVORNOSTIMA ZAPOSLENOG I POSLODAVCA U VEZI SA ZABRANOM ZLOSTAVLJANJA“.
- „POSLODAVAC JE DUŽAN DA, U CILJU PREPOZNAVANJA, PREVENCIJE I SPREČAVANJA ZLOSTAVLJANJA, SPROVODI MERE OBAVEŠTAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA ZAPOSLENIH I NJIHOVIH PREDSTAVNIKA DA PREPOZNAJU UZROKE, OBLIKE I POSLEDICE VRŠENJA ZLOSTAVLJANJA.“
- „POSLODAVAC JE DUŽAN DA ZAPOSLENOG ZAŠTITI OD ZLOSTAVLJANJA U SMISLU OVOG ZAKONA“

PREPORUKA

UKLJUČITI PSIHOSOCIJALNE RIZIKE U ZAKON O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU, KAO I U AKT O PROCENI RIZIKA KOD POSLODAVCA, S OBZIROM DA KONVENCIJA ZAHTEVA DA NA SVAKOM RADNOM MESTU, PRILIKOM PROCENE RIZIKA, POSLODAVCI UZMU U OBZIR NASILJE I UZNEMIRAVANJE I VEZANE PSIHOSOCIJALNE RIZIKE PRILIKOM UPRAVLJANJA MERAMA ZA ZAŠTITU BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU. OVO SE ODNOSI NA SVAKO RADNO MESTO, UKLJUČUJUĆI I RAD KOD KUĆE.

POŽELJNO JE DA POSLODAVCI U SARADNJI SA SOCIJALNIM PARTNERIMA KROZ KOLEKTIVNO PREGOVARANJE I POSTUPAK ZAKLJUČIVANJA KOLEKTIVNIH UGOVORA IDENTIFIKUJU OPASNOSTI I PROCENE RIZIKA OD NASILJA I UZNEMIRAVANJA NA RADU.

OBAVEZE DRŽAVE U VEZI PRIMENE KONVENCIJE (ČL. 10)

A) PRATI I SPROVODI NACIONALNE ZAKONE I PROPISE U VEZI SA UZNEMIRAVANJEMA NA RADU	C) ZAŠTITI PRIVATNOST UMEŠANIH POJEDINACA, KAO I POVERLJIVOST I OMOGUĆI DA SE ISTI NE ZLOUPOTREBLJAVAJU
B) OBEZBEDI LAK PRISTUP ODGOVARAJUĆIM I DELOTVORNIM PRAVNIM LEKOVIMA I MEHANIZMIMA I POSTUPCIMA ZA IZVEŠTAVANJE I REŠAVANJE SPOROVA U SLUČAJEVIMA NASILJA I UZNEMIRAVANJA NA RADU KAO ŠTO SU:	D) OBEZBEDI KAZNENE MERE, GDE JE TO PRIKLADNO U SLUČAJEVIMA NASILJA I UZNEMIRAVANJA U SVETU RADA
<ul style="list-style-type: none">• ŽALBENI I STRAŽNI POSTUPCI U OKVIRU PREDUZEĆA• EKSTERNI MEHANIZMI ZA REŠAVANJE SPOROVA• SUDOVI ILI TRIBUNALI• ZAŠTITA OD VIKTIMIZACIJE ILI OD ODMAZDE PROTIV PODNOSIOCA ŽALBE, ŽRTAVA, SVEDOKA ILI UZBUNJIVAČA• MERE PRAVNE, SOCIJALNE, ZDRAVSTVENE I ADMINISTRATIVNE PODRŠKE ZA PODNOSIOCE ŽALBI I ŽRTVE	E) OBEZBEDI DA ŽRTVE RODNO ZASNOVANOG NASILJA IMAJU ADEKVATAN PRISTUP RODNO ODGOVORNIM MEHANIZMIMA ZA REŠAVANJE SPOROVA
	F) PREPOZNA EFEKTE NASILJA U PORODICI
	G) OBEZBEDI DA RADNICI IMAJU PRAVO DA SE UKLONE IZ RADNE SITUACIJE U KOJOJ IM JE, USLED NASILJA I UZNEMIRAVANJA UGROŽENO BEZBEDNOST I ZDRAVLJE H) OBEZBEDI DA INSPEKCIJA IMA OVLAŠĆENJA DA SE BAVI NASILJEM I UZNEMIRAVANJEM NA RADU

ŽALBENI I ISTRAŽNI POSTUPCI U OKVIRU PREDUZEĆA

-
- ČLAN 14 ZAKONA O SPREČAVANJU ZLOSTAVLJANJA NA RADU:
- Ako se za zlostavljanje tereti odgovorno lice u pravnom licu, odnosno poslodavac sa svojstvom fizičkog lica, zaposleni koji smatra da je izložen zlostavljanju može podneti zahtev za pokretanje postupka posredovanja neposredno tom licu.
- Ako se za zlostavljanje tereti odgovorno lice u pravnom licu, odnosno poslodavac sa svojstvom fizičkog lica, zaposleni koji smatra da je izložen zlostavljanju može, do isteka roka zastarelosti za pokretanje postupka za zaštitu od zlostavljanja kod poslodavca utvrđenog ovim zakonom, i bez podnošenja zahteva za pokretanje postupka posredovanja kod poslodavca, pokrenuti postupak pred nadležnim sudom.

SUDOVI ILI TRIBUNALI

MEDIJACIJA	ARBITRAŽA	SUD
ZAKON O POSREDOVANJU U REŠAVANJU SPOROVA	ARBITRAŽA PRI REPUBLIČKOJ AGENCIJI ZA MIRNO REŠAVANJE RADNIH SPOROVA	PREMA ČL. 23 ZAKON O UREĐENJU SUDOVA PREDVIĐENA JE NADLEŽNOST VIŠEG SUDA U SPOROVIMA ZA ZAŠTITU OD DISKRIMINACIJE I ZLOSTAVLJANJA NA RADU

ZAŠTITA UČESNIKA U POSTUPKU

- ČL. 27 ZAKONA O SPREČAVANJU ZLOSTAVLJANJA NA RADU
- Pokretanje postupka za zaštitu od zlostavljanja, kao i učešće u tom postupku ne može da bude osnov za: stavljanje zaposlenog u nepovoljniji položaj u pogledu ostvarivanja prava i obaveza po osnovu rada, pokretanje postupka za utvrđivanje disciplinske, materijalne i druge odgovornosti zaposlenog, otkaz ugovora o radu, odnosno prestanak radnog ili drugog ugovornog odnosa po osnovu rada i proglašavanje zaposlenog viškom zaposlenih, u skladu sa propisima kojima se uređuje rad.
- ČL. 23 ZAKONA O ZAŠTITI UZBUNJIVAČA
- Uzbunjivač prema kome je preduzeta štetna radnja u vezi sa uzbunjivanjem ima pravo na sudsku zaštitu.

ZAŠTITA PRIVATNOSTI POJEDINACA

- PREMA ČL. 17 ZAKONA O SRPEČAVANJU ZLOSTAVLJANJA NA RADU
- Postupak posredovanja je hitan.
- Postupak posredovanja zatvoren je za javnost. Podaci prikupljeni u toku posredovanja tajna su i mogu se saopštavati samo učesnicima u postupku i nadležnim državnim organima u vezi sa postupkom za zaštitu od zlostavljanja.

ADEKVATAN PRISTUP ŽRTVAMA RODNO ZASNOVANOG NASILJA RODNO ODGOVORNIM MEHANIZMIMA ZA REŠAVANJE SPOROVA

- ČL. 51-59 ZAKONA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI
- ZABRANJUJE SE SVAKI OBLIK NASILJA ZASNOVAN NA POLU, POLNIM KARAKTERISTIKAMA, ODNOSNO RODU I NASILJA PREMA ŽENAMA U PRIVATNOJ I JAVNOJ SFERI.
- PREDVIĐENE SU POSEBNE MERE I PROGRAMI ZA ŽRTVE NASILJA, KAO I OBAVEZA PRIJAVLJIVANJA NASILJA, OPŠTE USLUGE PODRŠKE I SPECIJALIZOVANE USUGE.
- PREDVIĐENI SU I PROGRAMI ZA LICA KOJA SU IZVRŠILA NASILJE

EFEKTI NASILJA U PORODICI

- PREPOZNATI SU KROZ KRIVIČNI ZAKONIK – ČL. 194 PREDVIĐENO JE KRIVIČNO DELO NASILJE U PORODICI
- KROZ EVENTUALNE IZMENE ZAKONSKIH PROPISA TREBALO BI PODSTICATI POSLODAVCE DA OBEZBEDE:
 - PLAĆENO ODSUSTVO ZA ŽRTVE NASILJA U PORODICI
 - FLEKSIBILNE FORME RADA I ADEKVATNU ZAŠTITU Z ŽRTVE NASILJA U PORODICI
 - PRIVREMENU ZAŠTITU OD OTKAZA ŽRTAVA NASILJA U PORODICI
 - PODIZANJE SVESTI O NASILJU U PORODICI

ODBIJANJE IZVRŠENJA U RADA U SLUČAJU NEPOSREDNE OPASNOSTI OD NASILJA I UZNEMIRAVANJA PO ŽIVOT RADNIKA

- ZAKON O SPREČAVANJU ZLOSTAVLJANJA NA RADU ČL. 24-26
- Ako zaposlenom koji smatra da je izložen zlostavljanju prema mišljenju službe medicine rada prethodi neposredna opasnost po zdravlje ili život ili ako mu prethodi opasnost od nastanka nenaknadive štete, poslodavac je dužan da, do okončanja postupka za zaštitu zaposlenog od zlostavljanja kod poslodavca, zaposlenom koji se tereti za zlostavljanje izrekne jednu od sledećih mera:
 - 1) premeštaj u drugu radnu okolinu - na iste ili druge poslove, odnosno radno mesto, u skladu sa zakonom;
 - 2) udaljenje sa rada uz nadoknadu zarade, u skladu sa zakonom.
- Zaposleni, kome prema mišljenju službe medicine rada prethodi neposredna opasnost po zdravlje ili život, ima pravo da odbije da radi ako poslodavac ne preduzme mere iz člana 24. ovog zakona.

PREPORUKE

RADITI NA PROMOCIJI MERA PRAVNE, SOCIJALNE, ZDRAVSTVENE I ADMINISTRATIVNE PODRŠKE ZA PODNOSIOCE ŽALBI I ŽRTVE

PODSTICAJNO DELOVATI NA POSLODAVCE I SOCIJALNE PARTNERE DA U OPŠTIM AKTIMA PREPOZNAJU POSLEDICE NASILJA U PORODICI I PREDVIDA ADEKVATNE MEHANIZME PODRŠKE

RAZMOTRITI OPCIJU DA SE INTERNI POSTUPAK ZAŠTITE PRAVA KOD POSLODAVCA UČINI FAKULTATIVNIM U SLUČAJEVIMA NASILJA I UZNEMIRAVANJA NA RADU

NASTAVITI RAD NA USAVRŠAVANJU I EDUKACIJI INSPEKTORA RADA DA PREPOZNAJU NASILJE I UZNEMIRAVANJE NA RADU I PREDUZMU ADEKVATNE MERE

SMERNICE, OBUKE I PODIZANJE NIVOVA SVESTI (ČL. 11)

- DRŽAVE TREBA, U KONSULTACIJAMA SA REPREZENTATIVNIM ORGANIZACIJAMA POSLODAVACA I RADNIKA DA OBEZBEDE:
 - DA NASILJE I UZNEMIRAVANJE NA RADU BUDU REGULISANI RELEVANTNIM NACIONALNIM POLITIKAMA POPUT ONIH KOJE REGULIŠU OBLAST BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU, RAVNOPRAVNOSTI I ZABRANE DISKRIMINACIJE I MIGRACIJA
 - DA POSLODAVCI I RADNICI I NJIHOVE ORGANIZACIJE, KAO I RELEVANTNI DRŽAVNI ORGANI IMAJU PRISTUP SMERNICAMA, RESURSIMA, OBUCI I DRUGIM SREDSTVIMA IZ OBLASTI NASILJA I UZNEMIRAVANJA NA RADU, UKLJUČUJUĆI I RODNO ZASNOVANO NASILJE I UZNEMIRAVANJE
 - DA RAZLIČITE INICIJATIVE BUDU PREDUZIMANE, UKLJUČUJUĆI I ONE KOJE SE ODOSE NA PODIZANJE NIVOVA SVESTI

PREPORUKA

USVOJITI NACIONALNU STRATEGIJU PROTIV NASILJA I UZNEMIRAVANJA NA RADU, I DOPUNITI POSTOJEĆE STRATEGIJE O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU, ZABRANI DISKRIMINACIJE I MIGRANTIMA OVIM ODREDBAMA

OMOGUĆITI SOCIJALNIM PARTNERIMA PRISTUP SMERNICAMA, RESURSIMA I DRUGIM SREDSTVIMA IZ OBLASTI SPREČAVANJA NASILJA I UZNEMIRAVANJA NA RADU, UKLJUČUJUĆI RODNO ZASNOVANO NASILJE I UZNEMIRAVANJE.

NASTAVITI SA PROMOCIJOM I AKTIVNOSTIMA USMERENIM NA PODIZANJE NIVOA SVESTI KOD GRAĐANA U VEZI SA NASILJEM I UZNEMIRAVANJEM NA RADU, UKLJUČUJUĆI I RODNO ZASNOVANO NASILJE I UZNEMIRAVANJE

METODI PRIMENE KONVENCIJE (ČL. 12)

- ODREDBE OVE KONVENCIJE PRIMENJUJU SE KROZ NACIONALNE ZAKONE I PROPISE, KAO I KROZ KOLEKTIVNE UGOVORE ILI DRUGE MERE U SKALDU SA NACIONALNOM PRAKSOM, UKLJUČUJUĆI I PUTE M PROŠIRENJA ILI PRILAGOĐAVANJA POSTOJEĆIH MERA NA POLJU BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU KAKO BI SE POKRILI NASILJE I UZNEMIRAVANJE I PUTE M FORMULISANJA POSEBNIH NOVIH MERA GDE JE TO NEOPHODNO.

PREPORUKE

UKLJUČITI SPREČAVANJE ZLOSTAVLJANJA I UZNEMIRAVANJA U PROCES KOLEKTIVNOG PREGOVORANJA

PRILAGODITI I PROŠIRITI POSTOJEĆE MERE IZ OBLASTI BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU SA ODREDBAMA O SPREČAVANJU NASILJA I UZNEMIRAVANJA NA RADU